پیرامون مذاکرات حماس در قاهره مطرح شد:

آغاز فصل تازه در مقاومت فلسطین

گروه سیاسی

رئیس جمهوری آمریکا ۲۹ سپتامبر ۲۰۲۵ برابر با ۷ مهر ۱۴۰۴ در نشست خبری مشترکی با نتانیاهو از طرح ۲۰ بندی خود برای آتش بس در غزه رونمایی کرد و با آنکه طرح ۲۰ بندی ترامپ هدف خود را پایان جنگ غزه و بازسازی این منطقه معرفی می کند اما مخالفان در سطوح مختلف، از گروه های فلسطینی گرفته تا نهادهای حقوق بشری و چه بسا تحلیلگران غربی، انتقادهای جدی نسبت به این طرح دارند. جنبش فلسطینی مقاومت اسلامی (حماس) نیز سوم اکتبر ۲۰۲۵ برابر با ۱۱ مهر ۱۴۰۴ در پاسخ به طرح آتش بس ترامپ، با توقف کامل جنگ، تبادل اسرا و اداره مستقل غزه موافقت کرد و خواستار بررسی مسائل آینده غزه در چارچوب منافع ملی فلسطینی شد. این جنبش با صدور بیانیه ای اعلام کرد که این پاسخ پس از مشورت های گسترده داخلی و با گروه های فلسطینی و واسطه های منطقه ای تنظیم شده و شامل موافقت مشروط با برخی بندهای طرح و درخواست برای بررسی جمعی مسائل مربوط به آینده غزه و حقوق ملت فلسطین است. نکته مهم درباره موضع حماس در قبال طرح ترامپ این است که باوجود انتشار بیانیه اخیر، حماس هنوز به آتش بس موافقت نکرده است، بلکه تنها اعلام کرده که آمادگی دارد وارد مذاکرات درباره طرح دونالد ترامپ شود و در صورت فراهم شدن شرایط میدانی، آمادگی برای آزادی گروگان ها را دارد. همچنین حماس تأکید کرده است که هیچ نیروی غیرفلسطینی را برای اداره غزه نمی پذیرد و مدیریت غزه باید در اختیار یک نهاد فلسطینی با اجماع داخلی باشد. پس از پاسخ حماس به طرح دونالد ترامپ، وزارت خارجه مصر نیز در بیانیه ای اعلام کرد که قاهره روز دوشنبه میزبان جلسات میان هیئت های اسرائیلی و حماس خواهد بود. وزارت خارجه مصر تأکید کرد که این جلسات در چارچوب تلاش های مداوم برای پایان دادن به جنگ اسرائیل علیه نوار غزه ویران شده با هماهنگی میانجی های منطقه ای و بین المللی برگزار می شود و مصر در ۱۶ اکتبر میزبان هیئت هایی از اسرائیل و حماس خواهد بود تا در مورد فراهم کردن شرایط و جزئیات لازم برای تبادل همه اسرای اسرائیلی با تعدادی از اسرای فلسطینی مطابق پیشنهاد اخیری که از سوی دونالد ترامپ ارائه شده بود، بحث کنند. در این بیانیه همچنین توضیح داده شده که این گام به امید پایان دادن به جنگ غزه و متوقف کردن رنج ملت فلسطین که برای دومین سال متوالی ادامه دارد، اتخاذ می شود و این جلسات بخشی از تلاش های مصر برای حمایت از ثبات در منطقه و تقویت تحرکات منطقه ای و بین المللی بعد از اعلام طرح ترامپ جهت توقف جنگ در نوار غزه است. در بررسی بیش تر این موضوع به گفت وگو با سید رضا صدرالحسینی، کارشناس مسائل بین الملل پرداختیم که در ادامه می خوانید.

سیدرضا صدرالحسینی، کارشناس مسائل بین الملل:

حماس استقلال خود را در پاسخ به آمریکا نشان داد

سید رضا صدرالحسینی، کارشناس مسائل بین الملل در گفت وگو با خبرنگار «رسالت» پیرامون مذاکرات حماس در قاهره و موضوع آتش بس و تبادل اسرا طبق طرح پیشنهادی ترامپ ضمن تأکید بر اینکه حماس با استقلال کامل روند پیش رو را پیگیری خواهد کرد، بیان داشت: حماس مانند همیشه برای نجات مردم غزه و پیش برد آرمان فلسطین آمادگی خود را برای تحقق عدالت و آرامش برای مردم غزه اعلام کرده است.

وی با بیان اینکه حماس برای تحقق عدالت و آرامش مردم غزه ایستاده و با هوشمندی به طرح ترامپ پاسخ داده است، افزود: طی ۲۴ ساعت گذشته مسئله پذیرش مشروط طرح ترامپ در خصوص آزادی گروگان ها و آتش بس در غزه و سازندگی در این منطقه در زمره یکی از موضوعاتی بود که حماس توانست با هوشمندی کامل و ضمن استقلال مقاومت فلسطین به آن پاسخ لازم را دهد.

صدرالحسینی تصریح کرد که حماس با هوشمندی و استقلال کامل، پاسخ لازم و براساس منافع ملی فلسطین را به نامه ترامپ صادر کرد و سپس در ادامه این گفت وگو ضمن بیان اینکه گفت وگوهای قاهره با محور آتش بس و صلح ادامه می یابد، خاطرنشان کرد: مسئله گفت وگوها در قاهره نیز ادامه خواهد داشت و حماس با جدیت موضوع آتش بس و صلح در غزه را در جریان گفت وگوهای مصر پیگیری خواهد کرد.

کارشناس مسائل بین الملل در پایان این گفت وگو ضمن بیان اینکه حماس در قاهره خواسته های ملت فلسطین را پیگیری خواهد کرد، همچنین خاطرنشان کرد: درحقیقت باید بگوییم که حماس با جدیت هرچه تمام تر موضوع آتش بس و صلح در غزه را در مصر پیگیری خواهد کرد و تمام آنچه را که در ارتباط با موضوع استقلال مردم غزه و همچنین حاکمیت آینده این سرزمین است را نیز بیان خواهد داشت.

علیرضا نثاری، عضو کمیسیون عمران مجلس:

مسائل مسکن باید به صورت منطقه ای بررسی شود

علیرضا نثاری، نماینده مردم نهاوند و عضو کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی در گفت وگو با خبرنگار «رسالت» پیرامون عقب ماندگی مسکن از سایر بازارهای سرمایه گذاری به دلیل رکود تورمی با اشاره به راهکارهای بهبود فضای بازار مسکن بیان کرد: تا زمانی که نظام مسائل بازار مسکن به شکل صحیح و البته به صورت منطقه ای، مورد رصد و بررسی قرار نگیرد، مشکلات این حوزه مرتفع نخواهد شد.

وی افزود: موضوع مسکن در حال حاضر یکی از چالش های مهم اقتصادی است و در این شرایط وظیفه دولت تسهیل خانه دار شدن مردم است. درحقیقت باید بگوییم که این وظیفه حاکمیت است که بستر خانه دار شدن مردم را فراهم سازد. بنابراین دولت باید بکوشد و اقداماتی را که سبب بهبود فضای بازار مسکن می شود، در دستور کار قرار دهد. یکی از اقدامات مهم در چنین شرایطی، اختصاص و تحویل رایگان و همچنین ارائه تسهیلات مورد نیاز به متقاضیان است. همچنین باید بستر ورود مردم به حوزه تولید را رقم زد تا خود وارد این صحنه شوند و در عرصه ساخت مشارکت بدارند. نثاری تصریح کرد: دولت در برخی موارد خود را وارد فرآیند ساخت مسکن کرد و نتیجه این روند، مشاهده پروژه های ناموفقی بود که به دلیل شرایط تورمی و عدم پیوست های فرهنگی و اجتماعی مورد استقبال قرار نگرفتند و چنانچه مورد استقبال نیز قرار گرفتند، به لحاظ اقتصادی و اجتماعی ابعاد کافی را نداشتند و نتوانستند نقش صحیحی را ایفا کنند. عضو کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی همچنین خاطرنشان کرد: واقعیت امر آن است که اکنون بیش از ۶ میلیون نفر مستأجر در کشور وجود دارد که نیاز جدی به خانه دار شدن دارند و اگر بنا باشد این جمعیت خانه دار شوند، باید ۶ میلیون مسکن ساخته شود. این میزان نیاز درحالی است که قریب به ۲/۵ میلیون واحد خالی در کشور وجود دارد که می تواند با پیگیری و نظارت جدی دولت وارد فضای بازار مسکن شوند. متأسفانه تاکنون بستر اجرایی این مهم فراهم نشده اگرچه که قانون مالیات بر خانه های خالی مصوب گشته و یکی از بهترین قوانین به منظور جلوگیری از احتکار و سوداگری نیز می باشند. نماینده مردم نهاوند همچنین ادامه داد: مجلس هم اکنون درصدد بررسی علت تأخیر در فرآیند اجرای قانون مالیات بر خانه های خالی است و این مهم را به جد نظارت و پیگیری خواهد داشت. او متذکر شد که عرضه خانه های خالی به بازار، تنظیم کننده قیمت خواهد بود و بازار خرید و فروش را نیز از رکود تورمی خارج خواهد کرد و سپس در پایان ادامه داد: حل مشکلات بازار نیازمند بررسی منطقه ای و نگاه ویژه دولت است. چنانچه دولت این مهم را پیگیری بدارد و راهکارهای مذکور را در دستور کار قرار دهد، شاهد خروج بازار مسکن از رکود خواهیم بود و طی پنج سال آینده نیز بهبود کامل بازار مسکن عملیاتی خواهد شد.

پیرامون لزوم توسعه نیروگاه های مقیاس کوچک مطرح شد:

گامی در جهت تنوع بخشی به سبد انرژی

گروه اقتصادی

در سال های اخیر، تأمین پایدار برق به یکی از چالش های اساسی بخش انرژی تبدیل شده است. رشد تقاضای برق در بخش های خانگی، صنعتی و کشاورزی از یک سو و محدودیت در ظرفیت نیروگاه های بزرگ از سوی دیگر، ضرورت بازنگری در مدل تولید برق را بیش از پیش آشکار کرده است. در این میان، توسعه نیروگاه های مقیاس کوچک (DG) به عنوان یکی از راهکارهای مؤثر در تنوع بخشی به سبد تولید برق و افزایش امنیت انرژی، مورد توجه کارشناسان وسیاست گذاران قرار گرفته است. نیروگاه های مقیاس کوچک، که به طور معمول ظرفیتی کمتر از ۲۵ مگاوات دارند، قابلیت نصب در محل مصرف یا نزدیکی به آن را دارند و همین ویژگی، آن ها را به گزینه ای کارآمد برای مناطق صنعتی، شهرک های تولیدی و مناطق کم برخوردار تبدیل کرده است. وزارت نیروطی سال های اخیر با ارائه مشوق های اقتصادی، تعرفه های خرید تضمینی و تسهیل فرآیند صدور مجوزها، توسعه این نیروگاه ها را به عنوان یکی از اولویت های کلیدی در سیاست های خود قرار داده است. براساس آمارهای رسمی، ظرفیت نیروگاه های مقیاس کوچک کشور در سال جاری برای نخستین بار از مرز ۱۶۰۰ مگاوات در روز عبور کرده است درحالی که طی سال گذشته حدود ۱۳۰۰ مگاوات بود. درحقیقت باید بگوییم که در نیمه نخست امسال، حدود ۹.۱۸۶ مگاوات ظرفیت جدید به شبکه برق کشور افزوده شده است که معادل ۴۵ درصد از هدف گذاری سالانه محسوب می شود. این رشد، نتیجه مستقیم سیاست های تشویقی دولت در حوزه سرمایه گذاری، به ویژه برای بخش خصوصی است. دولت با اصلاح قراردادهای خرید برق، افزایش مدت زمان بازگشت سرمایه و کاهش بوروکراسی های اداری، زمینه حضور فعال تر سرمایه گذاران را در حوزه تولید پراکنده فراهم کرده است. از سوی دیگر، شرایط اقلیمی کشور و محدودیت منابع آبی نیز باعث شده تمرکز بر نیروگاه های کوچک گازی یا CHP (تولید هم زمان برق و حرارت) به عنوان گزینه ای کم مصرف و با بهره وری بالا افزایش یابد.

مزایای فنی و اقتصادی نیروگاه های مقیاس کوچک

یکی از مزیت های مهم این نوع نیروگاه ها، نزدیکی به محل مصرف است. در سیستم های متمرکز برق، بخش قابل توجهی از انرژی در فرآیند انتقال و توزیع تلف می شود. برآوردها نشان می دهد که نیروگاه های مقیاس کوچک می توانند تا ۱۲ درصد از تلفات انتقال را کاهش دهند. علاوه بر این، پراکندگی جغرافیایی نیروگاه ها، تاب آوری شبکه برق را در برابر چالش ها و حوادث غیرمترقبه افزایش می دهد. در شرایطی که وقوع زلزله یا سایر اتفاقات ناگهانی می تواند شبکه ها را با اختلال مواجه کند، نیروگاه های پراکنده می توانند به سرعت برق مناطق محدود را تأمین کرده و به بازگرداندن پایداری شبکه کمک کنند. ازنظر اقتصادی نیز، این مدل تولید برق سرمایه گذاری کمتر و زمان ساخت کوتاه تری نسبت به نیروگاه های بزرگ دارد. درحالی که ساخت یک نیروگاه حرارتی ممکن است تا پنج سال به طول انجامد، نیروگاه های مقیاس کوچک در مدت کمتر از یک سال قابل نصب و بهره برداری هستند.

تنوع بخشی به سبد تولید؛ گامی در مسیر امنیت انرژی

در شرایط کنونی که وابستگی شدید به سوخت های فسیلی یکی از نقاط ضعف ساختار انرژی محسوب می شود، نیروگاه های مقیاس کوچک می توانند نقش قابل توجهی در تنوع بخشی به سبد تولید برق ایفا کنند. بسیاری از این نیروگاه ها از سوخت های ترکیبی یا چه بسا منابع تجدیدپذیر مانند بیوگاز استفاده می کنند که علاوه بر صرفه اقتصادی، آثار زیست محیطی به مراتب کمتری دارند. کارشناسان معتقدند که با توسعه هدفمند نیروگاه های مقیاس کوچک، می توان ۵ تا ۱۰ درصد از کل برق را از طریق این نیروگاه ها تأمین کرد. تحقق چنین ظرفیتی، علاوه بر کاهش فشار بر شبکه سراسری، به افزایش امنیت انرژی و کاهش خاموشی های فصلی کمک خواهد کرد. از سوی دیگر، این نیروگاه ها به دلیل قابلیت نصب در مناطق دورافتاده و صنعتی، امکان تأمین برق پایدار برای شهرک های تولیدی و صنایع کوچک را فراهم می کنند؛ امری که می تواند در رونق تولید و اشتغال محلی نقش مؤثری داشته باشد.

نقش مناطق آزاد و ویژه اقتصادی در گسترش تولید پراکنده

توسعه نیروگاه های مقیاس کوچک در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی یکی از محورهای مهم برنامه وزارت نیرو است. این مناطق به دلیل مزیت های قانونی و زیرساختی بستری مناسب برای سرمایه گذاری در بخش انرژی محسوب می شوند. در بسیاری از شهرک های صنعتی واقع در مناطق آزاد، ساخت نیروگاه های مقیاس کوچک با سرمایه گذاری مشترک بخش خصوصی و شرکت های دانش بنیان در حال انجام است. به عنوان مثال، در منطقه آزاد چابهار، احداث نیروگاه های گازسوز کوچک موجب شده است تا صنایع مستقر در منطقه بدون وابستگی به شبکه سراسری، برق مورد نیاز خود را تأمین کنند. این الگو اکنون در سایر مناطق آزاد از جمله قشم و انزلی نیز در حال گسترش است. این روند، علاوه بر افزایش خوداتکایی مناطق صنعتی، به کاهش بار شبکه سراسری و افزایش بهره وری انرژی در سطح کلان منجر می شود.

نقش نیروگاه های خود تأمین در ثبات صنایع

یکی از چالش های همیشگی صنایع بزرگ، قطعی یا محدودیت مصرف برق در فصول پیک است. در این شرایط، توسعه نیروگاه های خود تأمین به عنوان بخشی از سیاست کلان تولید پراکنده، می تواند گره بسیاری از مشکلات صنایع را بگشاید. صنایعی مانند فولاد، سیمان، پتروشیمی و پالایشگاه ها، با احداث نیروگاه های اختصاصی کوچک، قادر خواهند بود نیاز انرژی خود را بدون اتکا به شبکه سراسری تأمین کنند. این اقدام ضمن کاهش هزینه ها، ثبات تولید را افزایش می دهد و از توقف خطوط تولید جلوگیری می کند. بر اساس اعلام وزارت نیرو، توسعه نیروگاه های خود تأمین یکی از سیاست های کلیدی دولت در تأمین برق پایدار صنایع است. در این چارچوب، تسهیلات ویژه ای برای صنایع متقاضی از جمله معافیت مالیاتی، اولویت در تخصیص سوخت و امکان فروش مازاد برق به شبکه سراسری در نظر گرفته شده است.

بومی سازی دانش فنی و فرصت های شغلی

یکی از دستاوردهای ارزشمند توسعه نیروگاه های مقیاس کوچک، بومی سازی فناوری ساخت تجهیزات اصلی در داخل کشور است. طی سال های اخیر، شرکت های دانش بنیان و سازندگان داخلی توانسته اند بخش عمده ای از تجهیزات مورد نیاز این نیروگاه ها، از جمله ژنراتورها و توربین های گازی را طراحی و تولید کنند. این موضوع نه تنها باعث صرفه جویی ارزی شده، بلکه فرصت های شغلی جدیدی را برای مهندسان، متخصصان انرژی و شرکت های پیمانکار داخلی فراهم کرده است. به گفته کارشناسان، گسترش این نیروگاه ها می تواند سالانه بیش از ۱۰ هزار فرصت شغلی مستقیم و غیرمستقیم در کشور ایجاد کند.

چالش ها و الزامات توسعه پایدار

البته توسعه نیروگاه های مقیاس کوچک بدون چالش نیست. یکی از موانع اصلی، تأمین پایدار سوخت گاز طبیعی برای این نیروگاه هاست. در فصول سرد سال که مصرف گازخانگی افزایش می یابد، بسیاری از نیروگاه ها با کاهش سهمیه سوخت مواجه می شوند. ازاین رو، نیاز به تنوع سوختی و افزایش سهم نیروگاه های مبتنی بر انرژی های تجدیدپذیر بیش از گذشته احساس می شود. علاوه بر این، برخی از سرمایه گذاران از نوسان در تعرفه خرید تضمینی برق گلایه دارند که می تواند بر بازگشت سرمایه تأثیر بگذارد. کارشناسان پیشنهاد می کنند وزارت نیرو با تثبیت قراردادهای بلندمدت و تضمین خرید برق با قیمت عادلانه، اعتماد سرمایه گذاران را تقویت کند.

سخن پایانی

توسعه نیروگاه های مقیاس کوچک، نه تنها پاسخی هوشمندانه به چالش های تأمین برق است، بلکه اقدامی مهم در راستای توسعه انرژی، کاهش تلفات شبکه و تنوع بخشی به سبد تولید برق محسوب می شود. با توجه به تجربیات موفق کشورهای پیشرفته، آینده صنعت برق در گرو حرکت به سمت تولید پراکنده و غیرمتمرکز است. خوشبختانه جمهوری اسلامی ایران نیز با برخورداری از ظرفیت های گسترده فنی، نیروی انسانی متخصص و زیرساخت های موجود، می تواند به قطب تولید برق مقیاس کوچک در منطقه تبدیل شود. درنهایت، تحقق این هدف نیازمند پایداری سیاست ها، حمایت مستمر دولت و مشارکت فعال بخش خصوصی است. اگر این مسیر با برنامه ریزی دقیق و نگاه بلندمدت ادامه یابد، نیروگاه های مقیاس کوچک می توانند علاوه بر تنوع بخشی به سبد انرژی به رشد اقتصادی نیز کمک کنند.

دلیل تصویب حذف چهار صفر از پول ملی چیست؟

مجلس شورای اسلامی پس از سال ها بحث و بررسی، حذف چهار صفر از پول ملی را به تصویب رساند. این تصمیم که با هدف ساماندهی نظام پولی و افزایش کارایی مبادلات اتخاذ شده، اکنون پرسش مهمی را پیش روی جامعه و سیاست گذاران قرار داده است. بر اساس قانون اصلاح نظام پولی که در صحن علنی مجلس شورای اسلامی به تصویب نهایی رسید، تغییرات اساسی در ساختار پول ملی ایران اعمال خواهد شد. این مصوبه که حاصل ماه ها کار کارشناسی و جلسات متعدد بین کمیسیون های تخصصی مجلس، دولت و بانک مرکزی است، گامی بلندمدت در جهت اصلاحات اقتصادی محسوب می شود.

واحد پول جدید: بر اساس قانون اصلاح نظام پولی، هر «رال» جدید» معادل ۱۰ هزار رال قدیم خواهد بود. این به آن معناست که واحدهای پولی با ارزش پایین، مانند اسکناس های هزار، پنج هزار، ۱۰ هزار و ۵۰ هزار ریالی قدیم، از چرخه پولی حذف شده و با واحدهای جدید جایگزین خواهند شد. به عنوان مثال، یک میلیون رال قدیم، معادل ۱۰۰ رالج جدید خواهد بود.

واحد پول خرد: با توجه به حذف چهار صفر، نیاز به تعریف یک واحد پول خرد نیز احساس می شد. به گزارش مهر، در این مصوبه، واحد پول خرد «قِران» تعیین شده است. هر رال جدید برابر با ۱۰۰ قِران خواهد بود. این موضوع به معنای بازگشت واحد پول «قِران» است که سابقه ای طولانی در نظام پولی ایران دارد و برای بسیاری از نسل های گذشته آشناست.

اختلاف نظر بر سر نام واحد اصلی: یکی از نکات کلیدی و محل مناقشه در این مصوبه، تعیین نام واحد اصلی پول ملی است. کمیسیون اقتصادی مجلس در پیشنهاد اولیه خود، بر حفظ نام «رال» برای واحد پول جدید تأکید داشت. این دیدگاه بر آن بود که حفظ نام «رالا» می تواند از هزینه های روانی و اطلاعاتی ناشی از تغییر نام جلوگیری کند. با این حال، دولت و بانک مرکزی رویکرد متفاوتی را دنبال کرده و معتقدند که واحد جدید باید «تومان» نام گذاری شود. این دیدگاه بر این مبنا استوار است که «تومان» در فرهنگ عامه و در معاملات روزمره مردم، جایگاه ویژه ای دارد و بسیاری از شهروندان از «تومان» به عنوان واحد مبنای محاسبات خود استفاده می کنند. همچنین، دولت و بانک مرکزی پیشنهاد داده اند که واحد جدید «تومان» با زیرواحد «قِران» تعریف شود، به این معنی که هر تومان معادل ۱۰ قِران و هر قِران معادل ۱۰ رالِ وجدید (یا ۱۰۰ هزار رالی قدیم) باشد. این اختلاف نظر، موضوعی است که اکنون نیازمند اجماع نهایی بین قوه مقننه و مجریه است.

پیشینه و روند بررسی لایحه

لایحه اصلاح قانون پولی و حذف صفرها، مسیری طولانی و پرفراز و نشیب را طی کرده است. ایده حذف صفر از پول ملی، موضوعی نیست که برای اولین بار مطرح شده باشد، اما پیگیری های اخیر، آن را به مرحله تصویب رسانده است. در تاریخ ۱۲ مرداد امسال، کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی، لایحه ای را که در دولت دوازدهم مطرح شده بود و پس از آن در مجلس یازدهم نیز مورد بررسی قرار گرفت، احیا کرد. این کمیسیون پس از بررسی های کارشناسی، با حذف صفرها و حفظ نام «رال» به عنوان واحد پول ملی جدید، رأی مثبت داد. این تصمیم، گامی مهم در جهت پیشبرد اصلاحات پولی محسوب می شد. چالش های گذشته و بازگشت لایحه: این لایحه در گذشته نیز مورد توجه قرار گرفته بود. مجلس دهم برای اولین بار این لایحه را تصویب کرد، اما در نهایت به دلیل ایرادات شورای نگهبان، به مجلس بازگشت خورد. این ایرادات عمدتاً به مسائل فنی و حقوقی مرتبط با نحوه اجرای مصوبه مربوط می شد. پس از آن، لایحه برای سال ها بین مجلس و دولت معطل ماند و نتوانست به نتیجه برسد. سرانجام، با پیگیری های جدی و مستمر بانک مرکزی، روند بررسی مجدد این لایحه در دستور کار قرار گرفت. این پیگیری ها منجر به ارائه مجدد لایحه به دولت و سپس به مجلس شد. در تاریخ ۱۹ مرداد، هیئت دولت مصوبه ای را در خصوص واحدهای پول ملی آینده صادر کرد که براساس آن، «تومان» و «قِران» به عنوان واحدهای پول ملی آینده تعیین شدند. این مصوبه، در حقیقت، نشان دهنده تمایل قوه مجریه به استفاده از نام «تومان» بود.

سابقه طرح حذف صفر

ایده حذف صفر از پول ملی ایران، موضوعی ریشه دار در تاریخ اقتصادی کشور است و سابقه ای حدود سه دهه دارد. این ایده اولین بار به طور جدی در سال ۱۳۷۲ در دولت وقت مطرح شد، اما به دلایل مختلفی از جمله شرایط اقتصادی و سیاسی آن زمان، به نتیجه نرسید. بار دیگر، این موضوع در دولت دهم با جدیت بیشتری پیگیری شد و حتی قوانینی نیز برای آن تدوین گردید. در این دوره، تلاش هایی برای نهایی کردن حذف صفرها صورت گرفت، اما باز هم به دلایل اقتصادی، سیاسی و اجتماعی، اجرای آن متوقف شد. دلایل توقف این طرح، هر بار متفاوت بود، از جمله عدم آمادگی زیرساخت ها، نگرانی از تبعات تورمی، یا عدم اجماع کافی بین دستگاه های اجرایی. عامل و محرک اصلی برای طرح مجدد حذف صفر از پول ملی، تورم بالا و کاهش شدید ارزش رال در دهه های اخیر بوده است. سال ها تورم مزمن، قدرت خرید را لا را به شدت کاهش داده و به گفته بسیاری از کارشناسان اقتصادی، ارزش پول ملی ایران را به سطحی رسانده که دیگر توانایی انجام کارکرد اصلی خود را به خوبی ندارد. پژوهشکده پولی و بانکی، در گزارشی مستند، به این نکته اشاره کرده است که ارالب ایران به یکی از ارزان ترین ارزها در مبادلات جهانی تبدیل شده است. این وضعیت، نه تنها اعتبار بین المللی پول ملی را کاهش می دهد، بلکه مبادلات تجاری و سرمایه گذاری خارجی را نیز با پیچیدگی هایی روبه رو می کند. حذف صفرها، تلاشی است برای منطقی کردن اعداد و بازگرداندن ارزش نسبی به واحد پول ملی.

اهداف و چالش ها

حذف چهار صفر از پول ملی، همانند هر اصلاح اقتصادی بزرگ، دارای اهداف مشخص و مزایای بالقوه ای است، اما در عین حال، چالش ها و ریسک های قابل توجهی نیز به همراه دارد که نیازمند مدیریت دقیق و برنامه ریزی مدون است.

مزایای اصلی این اقدام از دیدگاه کارشناسان

یکی از ملموس ترین مزایای حذف صفرها، ساده تر شدن محاسبات و مبادلات روزمره است. دیگر نیازی به شمارش ارقام طولانی و استفاده از اعداد بزرگ در معاملات نقدی و حسابداری نیست. این امر خطاهای محاسباتی را نیز کاهش می دهد. همچنین سالانه هزینه های هنگفتی صرف چاپ اسکناس های با ارزش پایین و جمع آوری و امحای اسکناس های فرسوده می شود که با حذف صفرها، اسکناس های بی ارزش از چرخه خارج شده و تعداد اسکناس های موردنیاز در گردش کاهش می یابد. این امر منجر به صرفه جویی قابل توجهی در هزینه های بانک مرکزی و نظام بانکی خواهد شد. هرچند حذف صفرها به خودی خود تورم را از بین نمی برد، اما می تواند در سطح روانی، اثر مثبتی بر ذهنیت مردم و فعالان اقتصادی داشته باشد. این اقدام می تواند به عنوان سیگنالی از سوی دولت مبنی بر تلاش برای ثبات اقتصادی و تقویت ارزش پول ملی تلقی شود و به کنترل انتظارات تورمی در بلندمدت کمک کند. بسیاری از کشورها در طول تاریخ، برای مقابله با تورم و ساده سازی نظام پولی خود، اقدام به حذف صفر از پول ملی کرده اند. این اقدام، ایران را نیز در این مسیر همگام با استانداردهای جهانی قرار می دهد.

چالش های مهم و ریسک های اجرایی

هزینه بالای تولید و جایگزینی اسکناس ها: هرچند در بلندمدت هزینه ها کاهش می یابد، اما در کوتاه مدت، تولید و جایگزینی انبوه اسکناس ها و سکه های جدید با طرح و ارزش گذاری متفاوت، نیازمند سرمایه گذاری کلان و برنامه ریزی دقیق است.

تغییر نرم افزارها و سامانه های پرداخت: تمامی سامانه های بانکی، نرم افزارهای حسابداری، دستگاه های خودپرداز، پایانه های فروش (POS) و سایر نرم افزارهای مرتبط با تراکنش های مالی باید به روزرسانی و متناسب با واحد پول جدید تنظیم شوند. این امر نیازمند صرف زمان و هزینه قابل توجهی است.

خطر گرد کردن قیمت ها و بروز تورم خرد: یکی از نگرانی های اصلی، احتمال «گرد کردن» قیمت ها توسط اصناف و فروشندگان در جهت افزایش قیمت هاست. اگرچه این موضوع در مراحل اولیه ممکن است رخ دهد، اما با نظارت دقیق و آگاهی بخشی عمومی، می توان از تشدید آن جلوگیری کرد. هر تغییر بزرگی در نظام پولی، می تواند در کوتاه مدت باعث سردرگمی و نااطمینانی در بین مردم و فعالان اقتصادی شود. نحوه محاسبه، مقایسه قیمت ها و درک ارزش واقعی پول، نیازمند دوره گذار و آشنایی است. مصوبه امروز مجلس شورای اسلامی برای حذف چهار صفر از پول ملی، نقطه عطفی در تاریخ نظام پولی ایران محسوب می شود. این اقدام، پس از دهه ها بحث، بررسی و تأخیر، گامی اساسی در جهت اصلاح ساختار اقتصادی کشور و تسهیل مبادلات اقتصادی است.